

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/814/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4113207990
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4113207990.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členov senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v právnej veci žalobcu: A. Y., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko XXX XX U. Z. XXX, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. René Hudzovič, s.r.o., so sídlom Štefánikova tr. 49, 949 01 Nitra, IČO: 36 860 697, proti žalovaným: 1. E. - L. poisťovňa, a.s., so sídlom H. rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, 2. Slovenská kancelária poisťovateľov, Trnavská cesta 82, 826 58 Bratislava, IČO: 36 062 235, o zaplatenie sumy 33.193,93 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Nitra z 14. apríla 2015 č.k. 14C/148/2013-148, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému v 2. rade povinnosť prostredníctvom žalovaného v 1. rade nahradiť za žalobcu poškodenej U. Q. sumu 13.277,57 eura, poškodenej M. Q. sumu 9.958,18 eura a poškodenej V. Q. sumu 9.958,18 eura, ktoré im boli priznané rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 15C/56/2002-991 z 16.03.2010 právoplatným a vykonateľným dňa 20.03.2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Nitra č.k. 7Co 147/2010-1015 z 25.11.2011, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň rozhodol, že o trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti vo veci samej. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 1 ods. 1, § 3 ods. 1, § 7 ods. 1, vyhlášky č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, § 28 ods. 2, 3, zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 15, § 420 ods. 1, 2, 3, § 449 ods. 1, 2, Občianskeho zákonníka, čl. 3 ods. 1, čl. 1 ods. 1, 2, Smernice Rady č. 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobca bol rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 15C/56/2002-991 z 16.03.2010, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 7Co/147/2010-1015 z 25.11.2011, zaviazaný zaplatiť poškodenej U., M. a V. Q. celkovo sumu 33.193,93 eura, a to z titulu spôsobenej nemajetkovej ujmy, nakoľko konaním žalobcu pri dopravnej nehode dňa 07.07.1999 zomrel U. Q., ich manžel a otec. Mal za nesporné, že žalobca bol uznaný vinným za porušenie dôležitej povinnosti pri tejto dopravnej nehode rozsudkom Okresného súdu Nitra z 12.04.2002 sp.zn. 3T/7/00 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Nitra zo dňa 31.10.2000 sp.zn. 4To/146/00. Oznámením Slovenskej poisťovne, a.s., z 10.12.1999 o vybavení nárokov na náhradu škody z poistnej udalosti mal preukázané, že motorové vozidlo, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená, a ktoré viedol žalobca bolo zákonne poistené v Slovenskej poisťovni, a.s., v čase nehody podľa vyhlášky č. 423/1991 Zb., z ktorej vychádzal za aplikácie § 28 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. Pri hodnotení pasívnej legitímácie žalovaných vychádzal zo skutočnosti, že v čase spôsobenia dopravnej nehody bolo predmetné motorové vozidlo zákonne poistené u právneho predchodcu žalovaného v 1. rade.

S poukazom na ust. § 3 ods. 1 vyhlášky 423/1990 Zb. mal za to, že z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. V širšom ponímaní ju treba považovať za škodu na zdraví, respektíve za škodu spôsobenú usmrtením podľa § 3 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 423/1990 Zb. Súhrnným zhodnotením všetkých skutočností a právnych záverov dospel k tomu, že žalovaný v 2. rade je prostredníctvom žalovaného v 1. rade povinný za žalobcu nahradiť poškodeným sumy, ktoré im boli priznané rozsudkom Okresného súdu Nitra sp.zn. 15C/56/2002-991. Na plnenie zaviazal oboch žalovaných s poukazom na z ust. § 28 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z., z ktorého vyplýva, že práva a povinnosti Slovenskej poisťovne, a.s., vzniknuté zo zákonného poistenia prechádzajú 1. januára 2002 na kanceláriu, t.j. na žalovaného v 2. rade. Tieto práva a povinnosti potom vykonáva v mene a na účet kancelárie Slovenská poisťovňa, a.s., ktorej právnym nástupcom sa stal žalovaný v 1. rade. Podľa § 151 ods. 3 OSP rozhodol, že o trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti vo veci samej.

2. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obaja žalovaní a domáhali sa jeho zmeny tak, že odvolací súd žalobu zamietne a prizná žalovaným náhradu trov konania. Dôvodili, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je pospájané z odkazov, ktoré sú v danej veci nepoužiteľné. Súd prvej inštancie poukázal na eurokonformný výklad smerníc, ktoré sú záväzné pre členské štáty EÚ, ale opomenul skutočnosť, že k dopravnej nehode došlo 07.07.1999, teda pred vstupom SR do EÚ. Rovnako smernica 2009/103/ES bola prijatá až 10 rokov po nehode. Uznesenie Najvyššieho súdu SR 4Cdo/168/2009 prijalo záver, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv je v zmysle § 11 a nasl. nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil. Preto poukázanie na menšinový názor jedného člena senátu, ktorý bol opačného názoru, je rozporné. Poukázali na rozdiel medzi nárokom podľa § 11 a nasl. OZ a podľa § 15 a nasl. OZ. Uviedli, že pokiaľ by uplatnený nárok bol posudzovaný ako škoda, tento sa premlčeva v 2-ročnej premlčacej lehote. Žalobca mal v pôvodnom konaní vzniesť námietku premlčania, a ak ju neuplatnil, je možné zo strany poisťovne odmietnuť plnenie podľa § 10 ods. 4 vyhlášky š. 423/1991 Zb. Ďalej namietali proti zaviazaniu oboch žalovaných a poukázali na to, že žalovaný v 1. rade je zo zákona oprávnený len zastupovať žalovaného v 2. rade, práva a povinnosti Slovenskej poisťovne, a.s., vzniknuté zo zákonného poistenia prechádzajú od 1. januára 2002 na žalovaného v 2. rade. Žalovaný v 1. rade ich len uplatňuje a vykonáva v mene a na účet žalovaného v 2. rade, preto v tomto konaní nemôže mať iné postavenia ako zástupca žalovaného v 2. rade. Preto mal byť nárok uplatnený voči žalovanému v 1. rade zamietnutý. Žiadali pripustiť dovolaciu otázku v znení: „je možné považovať nemajetkovú ujmu pozostalých po obeti dopravnej nehody podľa § 11 a nasl. OZ, ktorá vznikla 07.07.1999 za krytú zákonným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel t.j. podľa § 3 vyhlášky č. 423/1991 Zb.?“.

3. Žalobca sa k odvolaniu vyjadril písomne. Nesúhlasil s námietkou žalovaných voči odôvodneniu rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré má byť pospájané s nehomogénnymi odkazov. Poukázal na to, že rozsudok, ktorým bol zaviazaný na plnenie, ktoré žiada, aby za neho plnila poisťovňa, nadobudol právoplatnosť dňa 20.03.2012, teda v čase, keď SR už bola členským štátom EÚ a v čase po prijatí smernice 2009/103/ES. Nestotožnil sa ani s námietkou týkajúcou sa argumentácie súdu prvej inštancie uznesením NS SR 4Cdo/168/2009, nakoľko súd prvej inštancie v odôvodnení jasne a výstižne vysvetlil uvedené pojmy, spôsob ich výkladu a prijal logický záver, ktorý je v súlade eurokonformným výkladom uvedených pojmov. Poukázal na to, že poškodení za svojich nárokov domáhali z titulu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti každého z nich, nie z titulu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nebohého. Tvrdil, že na odmietnutie plnenia podľa § 10 ods. 4 písm. a) vyhlášky číslo 423/1991 Zb. nie sú splnené podmienky.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spíňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Podľa § 470 ods. 2 CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

7. Civilný sporový poriadok, ktorý bol prijatý zákonom č. 160/2015 Z.z. a nadobudol účinnosť 01.07.2016, vychádza z princípu aplikácie procesných noriem v ňom obsiahnutých na všetky konania, teda aj na tie, ktoré boli začaté pred dňom jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 1 a 2 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

9. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

10. Predmetom konania je nárok žalobcu, ktorým sa pôvodne len voči žalovanému v 1. rade domáhal uloženia povinnosti nahradiť za žalobcu poškodenej U. Q. sumu 13.277,57 eura, poškodenému M. Q. sumu 9.958,18 eura a poškodenej V. 9.958,18 eura, ktoré im boli priznané rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 15C/56/2002-991 z 16.03.2010 právoplatným a vykonateľným dňa 20.03.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 7Co 147/2010-1015 z 25.11.2011, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 15.12.2012 do zaplatenia. V priebehu konania žalobca navrhol vstup ďalšieho účastníka do konania, ako žalovaného v 2. rade, a zároveň žalobu rozšíril o „alternatívny petit“, podľa ktorého sa tiež domáhal, aby žalovaný v 2. rade prostredníctvom žalovaného v 1. rade za žalobcu nahradil nároky poškodených U. Q. v sume 13.277,57 eura, M. Q. v sume X.XXX,XX eura a V. Q. v sume 9.958,18 eura, ktoré im boli priznané rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 15C/56/2002-991 z 16.03.2010 právoplatným a vykonateľným dňa 20.03.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 7Co 147/2010-1015 z 25.11.2011. Súd prvej inštancie svojím uznesením z 26.01.2015 č.k. 14C/148/2013-129 pripustil vstup žalovaného v 2. rade do konania a následne uznesením vyhlásenom na pojednávaní dňa 24.03.2015 pripustil aj zmenu petitu.

11. Každé podanie musí mať zákonom predpísané všeobecné náležitosti, prípadne osobitné náležitosti, ak zákon pre určitý druh podania tieto stanovuje. Nakoľko v danej veci konanie začalo podaním žaloby pred 01.07.2016, žalobný návrh žalobcu musel zodpovedať ustanoveniu § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ako procesného predpisu, ktorý bol účinný v čase podania žaloby, ako i v čase, keď žalobca svoj návrh rozšíril na ďalšieho žalovaného. Preto odvolací súd v zmysle ust. § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, posudzoval náležitosti žaloby v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

12. Podľa § 79 ods. 1 OSP, konanie sa začína na návrh. Návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3) obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. Ak je účastníkom právnická osoba, návrh musí obsahovať názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené. Ak je účastníkom zahraničná osoba, k návrhu musí byť pripojený výpis z registra alebo z inej evidencie, do ktorej je zahraničná osoba zapísaná. Ak je účastníkom fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, návrh musí obsahovať obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené. Ak je účastníkom štát, návrh musí obsahovať označenie štátu a

označenie príslušného štátneho orgánu, ktorý bude za štát konať. Ak sa návrh týka dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovaným (§ 90), nazýva sa žalobou.

13. Z vyššie uvedeného ustanovenia vyplýva, že zo žaloby musí byť zrejmé, čoho sa žalobca domáha. Ide o určenie žalobného petitu, ktorým súd je (až na výnimky) viazaný. Viazanosť, či záväznosť petitu sa týka nielen výroku rozsudku, ale aj v rozsahu dokazovania, preto petit musí byť jasný, stručný, určitý, zrozumiteľný a vykonateľný. Ak petit nespĺňa tieto kritériá, ide o vadu konania, ktorá sa odstraňuje postupom podľa § 43 ods. 1 OSP. Súd však odstraňuje len vady petitu spočívajúce v jeho nezrozumiteľnosti, nejasnosti či neurčitosti. Žalobný návrh môže mať povahu jednoduchého alebo zloženého petitu, pri ktorom dochádza k procesnej kumulácii viacerých nárokov v jednom petite. Právna teória rozoznáva aj petit eventuálny a alternatívny. Eventuálny petit je taký, keď žalobca požaduje uloženie určitej povinnosti resp. prisúdenie určitého plnenia s tým, že pre prípad, ak tento prvý petit bude zamietnutý, súčasne požaduje, aby bolo rozhodnuté o druhom (eventuálnom) petite. O alternatívnom petite hovoríme, keď žalobca žiada zaviazat' žalovaného na dve plnenia, ktoré sú pre neho rovnocenné. Rozsudok súdu potom zaväzuje dlžníka na jedno alebo druhé plnenie. Teória procesného práva rozoznáva aj tzv. alternatívu facultas, pri ktorej žalobca v petite uvedie, že žiada žalovaného zaviazat' na plnenie určitého druhu, je však ochotný uspokojiť sa aj s plnením náhradným. Súd túto alternatívu prevezme do enunciatu svojho rozhodnutia. Žalovaný sa potom môže zbaviť svojej judikovanej povinnosti aj alternatívnym plnením, exekúcia však môže byť vedená len na primárne určený druh plnenia.

14. Zmena žalobného návrhu, tak ako ju pripustil súd prvej inštancie na základe návrhu žalobcu, však nie je alternatívnym petitom, hoci ho tak žalobca označil. Alternatíva petitu totiž nemôže spočívať v tom, že súd si do svojho rozhodnutia vyberie, ktorý zo žalovaných je pasívne vecne legitimovaný. S petitom uvedeným žalobcom sa súd prvej inštancie v žiadnom prípade nemôže vysporiadať tak, že rozhodne len o jednej jeho časti. Bez ohľadu na to, že v prípade pripustenia zmeny návrhu, ani odvolací súd nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu, v tomto prípade z vyššie uvedených dôvodov nie je možné akceptovať, že súd prvej inštancie rozhodol len o nároku uplatnenému voči žalovanému v 2. rade a nárok uplatnený voči žalovanému v 1. rade ponechal bez povšimnutia, považujúc žalobný návrh žalobcu za alternatívny petit. Postup súdu prvej inštancie bol v rozpore s ust. § 152 ods. 2 prvá veta OSP, podľa ktorého rozsudkom má sa rozhodnúť o celej prejednáwanej veci.

15. Na základe vyššie uvedených skutočností a úvah odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie rozhodol len o jednom z navrhnutých petitov, a druhý ponechal bez povšimnutia, je jeho rozhodnutie nesprávne. Nesprávnym rozhodnutím súdu prvej inštancie došlo k znemožneniu realizácie procesných práv strán sporu v takej miere, že bolo porušené ich právo na spravodlivý proces pričom, a vzhľadom na dvojinštantnosť súdneho konania, tento nedostatok nie je možné odstrániť v konaní pred odvolacím súdom (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP). Odvolací súd tiež dáva do pozornosti súdu prvej inštancie, že označenie žalovaného v 2. rade nezodpovedá ust. § 28 ods. 3 zákona č. 381/2001 Zb., z ktorého vyplýva, že práva a povinnosti Slovenskej poisťovne, a.s., vzniknuté zo zákonného poistenia prechádzajú 1. januára 2002 na kanceláriu, v mene a na účet ktorej ich uplatňuje a vykonáva Slovenská poisťovňa, a.s. (po zmene obchodného mena Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s.). Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že za žalovaného v 2. rade v danej veci zo zákona koná žalovaný v 1. rade a uvedená skutočnosť musí byť premietnutá do označenia žalovaného v 2. rade v záhlaví rozhodnutia.

16. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie, v ktorom sa, po odstránení nesprávneho označenia žalovaného v 2. rade, bude zaoberať oboma uplatnenými žalobnými návrhmi z hľadiska ich dôvodnosti a vo veci opätovne rozhodne (§ 212 ods. 2 CSP). V novom rozhodnutí zároveň rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).